

ДО
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДОКЛАД
от
ПЕТЪР ДИЛОВ

Министър на икономиката и индустрията

ОТНОСНО: Проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на актуализация и удължаване на срока на действие на „Национална стратегия за малките и средните предприятия“ 2021 – 2027 г. до 2030 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДА ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛИ,
УВАЖАЕМА ГОСПОЖО И ГОСПОДА МИНИСТРИ,

На основание чл. 31, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, внасям за разглеждане от Министерския съвет проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на актуализация и удължаване на срока на действие на „Национална стратегия за малките и средните предприятия“ 2021 – 2027 г. до 2030 г.

Актуализацията на Националната стратегия за малките и средните предприятия се извършва в изпълнение на Програмата за управление на Република България за периода 2025 – 2029 г., Приоритет „Конкурентоспособност и растеж на икономиката“ с цел насърчаване на конкурентоспособността на малките и средните предприятия.

Националната стратегия за малките и средните предприятия 2021-2027 г., приета с Решение №281 на Министерския съвет от 01.04.2021 г., е основният стратегически документ, който определя визията и целите на държавната политика за подкрепа на малките и средните предприятия в България. Националната стратегия е разработена съгласно с чл. 5, ал. 1 от Закона за малките и средните предприятия и Законодателния акт за малкия бизнес в Европа (Small Business Act - SBA). Националната стратегия за МСП е обвързана с целите на Националната програма за развитие България 2030, която е водещият интегриран стратегически документ, дефиниращ рамката на развитие и приоритетите на държавната политика за следващото десетилетие.

Националната стратегия за МСП е в синхрон с европейските стратегически документи като: Стратегия на ЕК за устойчива и цифрова Европа, Нова индустриална стратегия за Европа и Стратегия за опростяване, безпрепятствено функциониране и укрепване на единния пазар, които определят общата рамка на политиката на ЕС за малките и средните предприятия. Мерките и дейностите в Стратегията са в съответствие с приоритетите, заложи в Европейската зелена сделка и в Плана за действие на ЕС за кръговата икономика.

През 2024 г. беше извършена междинна оценка на изпълнението на Стратегията от Института за икономически изследвания към Българската академия на науките. Според междинната оценка степента на изпълнение на планираните действия е висока. Отворените действия са 56 % от всички планирани действия, равнището на изпълнение е 97%. Отчетена е положителна динамика през годините, която се изразява в ежегодно нарастване на броя на отворените действия и по-високото им изпълнение. Четири от областите на въздействие на стратегията се характеризират с по-високо изпълнение, надхвърлящо 100 %. Междинната оценка откри известна забавяне в изпълнението по отношение на области на въздействие: Дигитализация и умения и Околна среда. В оценката е отправена препоръка за актуализация на стратегическия документ, която да засегне връзката на Стратегията с други стратегически документи, имащи отношение към МСП, да се преразгледат планираните действия, да се ускори изпълнението на мерки в приоритетните области Дигитализация и умения и Околна среда, с цел насърчаване на двойния преход на предприятията, актуализиране на бюджета и графика за всички мерки и действия.

Към междинната оценка възложихме като допълнителна дейност да бъде изготвен актуален „Анализ на състоянието на малките и средните предприятия в България“, както и преглед на индикаторите за мониторинг на Стратегията и предефинирането им с по-актуални и количествено измерими индикатори, които да гарантират качествения мониторинг и отчитане на изпълнението на мерките по Стратегията. Предефинирането на индикаторите се налага поради идентифицирани трудности и недостатъци в подбора на индикатори за отчитане на изпълнението на Стратегията, както и въвеждането на изискване на НСИ да бъде събирана и обработвана информация, касаеща стратегическите документи в България, която да е достъпна чрез Информационната система за мониторинг на европейски и национални стратегии Мониторстат.

Вземайки предвид препоръките от изготвената междинна оценка, изготвения анализ на състоянието на малките и средните предприятия, динамичното развитие в икономически план и предизвикателствата пред МСП, наблюдения и прогнози на МИИ по отношение на изпълнението и отчитането на мерките, необходимостта от преразглеждане на планираните действия и подбора на по-актуални количествено измерими индикатори, които да гарантират качествения мониторинг и отчитане на изпълнението на мерките по Стратегията, предприехме стъпки за актуализация на Националната стратегия за малките и средните предприятия 2021-2027 г. Считаме, че актуализираната Национална стратегия

за малките и средните предприятия ще доведе до подобряване качеството на стратегическия документ, мобилизиране на отговорните институции и ускоряване изпълнението на мерките по Стратегията.

Проектът на Актуализирана Национална стратегия за малките и средните предприятия е с удължен период на действие и изпълнение 2021 – 2030 г. Документът запазва визията си и основните стратегически цели. Стратегическите приоритетни области на въздействие са шест: 1.Предприемачество; 2.Достъп до пазари; 3.Достъп до финансиране; 4.Дигитализация и умения; 5.Балансирано развитие и бизнес среда (с променено наименование); 6.Околна среда. Те се основават и са обвързани с идентифицирания потенциал за растеж на МСП, водещите фактори за конкурентоспособността на предприятията и предизвикателствата пред тяхното развитие. Приоритетната област на въздействие „Политики в отговор на кризата с Ковид-19“ не е включена в настоящата актуализация с оглед на временния характер на мерките, засягащи кризисния период. Въпреки това, тя ще бъде отчетена в крайната последваща оценка на изпълнението на стратегията, съгласно заложения механизъм за наблюдение на стратегията.

Следва да отбележа, че Сметната палата проследи изпълнението на мерките за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19 за периода от 01.02.2020 г. до 31.03.2021 г., във връзка с което бяха издадени препоръки, чието изпълнение също беше проследено и одобрено от Сметната палата. В тази връзка една от мерките от този приоритет - „Адаптирана работна среда“ по Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027 г. е включена за изпълнение към Приоритет 5 „Балансирано развитие и бизнес среда“.

Актуализираната стратегия включва общо 119 мерки (при 111 в предходната), които са в унисон с дългосрочната цел за постигане на по-висока конкурентоспособност, специализация в сектори с по-висока добавена стойност и балансирано териториално развитие.

Удължаването на периода на действие на стратегията до 2030 г. се налага поради следните причини:

Една голяма част от мерките в Националната стратегия за МСП се изпълняват с финансиране по линия на Европейските фондове за споделено управление. Предвид предстоящото удължаване на периода на изпълнение на програмите до 2030 г. в съответствие с Регламент (ЕС) 2021/1060 и Регламент (ЕС) 2021/1060, възниква необходимост от целенасочено синхронизиране на мерките от стратегията с процедурите от Програмата за конкурентоспособност и иновации в предприятията, Програма научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация и др.

Същевременно, основният рамков стратегически документ от най-висок порядък в йерархията на националните програмни документи – Националната програма за развитие „БЪЛГАРИЯ 2030“ – определя визията, стратегическите приоритети и общите цели на

политиките за развитие във всички ключови сектори на държавното управление. Програмата представлява базисната концептуална основа, спрямо която се съотнасят и подреждат останалите стратегически документи, включително и Националната стратегия за МСП.

С оглед на факта, че периодът на изпълнение на „БЪЛГАРИЯ 2030“ е до 2030 г., логически и концептуално обосновано е действието на Националната стратегия за МСП също да бъде удължено до същия времеви хоризонт. По този начин се постига съгласуване на мерките за подкрепа на МСП с дългосрочните национални приоритети и се намалява риска от дублиране на интервенции или от възникване на противоречия между различните стратегически насоки.

Не на последно място, удължаването на действието на Националната стратегия за МСП до 2030 г. може да бъде разглеждано и като инструмент за засилване на институционалната предвидимост и стабилност, които са ключови фактори за изграждането на доверие у бизнеса, инвеститорите и социалните партньори. Това обстоятелство има значение не само в контекста на формалното изпълнение на програмни документи, но и като сигнал за последователност и устойчивост на държавната политика спрямо сектора на малките и средните предприятия.

По отношение на конкретните мерки се извършени следните изменения:

Приоритет „Достъп до финансиране“ се допълва с осем нови конкретни мерки, които целят да отразят актуалните тенденции и изисквания в рамките на общоевропейската политика за подкрепа на малки и средни предприятия. В този контекст е важно да се отбележи, че насоката, към която се ориентират програмните документи, се характеризира с постепенно, но устойчиво пренасочване от безвъзмездни грантови схеми към все по-широк спектър от финансови инструменти. От една страна, прилагането на финансови инструменти предполага по-високо ниво на ангажираност и самостоятелност от страна на получателите, тъй като те поемат задължение за възвръщаемост и ефективно използване на средствата. От друга страна, това създава предпоставки за оптимизиране на публичните разходи, тъй като същите средства могат многократно да бъдат използвани за подкрепа на нови инициативи чрез механизма на върнатия и реинвестиран капитал.

Следва да се отбележи, че въпросният преход, макар и логичен в контекста на общоевропейската визия, поражда и редица практически въпроси, свързани с достъпа на микропредприятията до финансови инструменти, които традиционно изискват по-висока степен на административен капацитет, финансов опит и устойчивост на бизнес моделите. Поради тази причина се запазват традиционни финансови стимули, свързани с микрокредитирането, подпомагането на ключови видове предприемачество, занаятите и творческите индустрии, както и малките семейни предприятия.

С цел да отговори на препоръките от междинната оценка, която установява ниско ниво на изпълнение на стратегическата цел за балансирано развитие са извършени изменения в мерките, включени в приоритет 5, като е променено и наименованието на

приоритета на „Балансирано развитие и бизнес среда“. Заложено е отпадане на мерки и замяната им с мерки, ориентирани към по-балансирано териториално развитие. Отпадат три мерки, насочени към предоставянето на дигитални услуги от администрацията с цел да се избегне припокриване на мерките от различни секторни стратегии. Трите мерки в същността си представляват основен приоритет на Стратегия за развитие на електронното управление в Република България, която се разработва от министъра на електронното управление съгласно чл. 7, ал. 5 и чл. 7в, ал. 2 т. 3 от Закона за електронното управление.

Допълнително, две мерки, свързани с извършването на преглед на административната тежест и изготвянето на оценки на въздействие на проектите на нормативни актове, също така отпадат с цел да се избегне припокриване с мерки в изпълнение на регулаторната политика.

Същевременно, приоритет „Балансирано развитие и бизнес среда“ се допълва с пет нови мерки, целящи балансирано териториално развитие, които имат ясна бизнес насоченост. Това са мерки, свързани с подкрепа за устойчиво развитие и растеж на МСП от северните райони на България, подкрепа за нови модели в производството от страна на МСП, отново с акцент върху северните райони на страната, подкрепа за уязвими микропредприятия, подкрепа за изпълнението на малки междурегионални проекти и внедряване на иновации в МСП на територията на местни инициативни групи.

В извършената актуализация е подобрена рамката от индикатори за изпълнение и резултат, с цел събиране и анализиране на актуална и количествено измерима информация, която е в съответствие с изискванията за отчитане в Информационната система за мониторинг на европейски и национални стратегии и регионална политика на НСИ.

Актуализация е извършена и по отношение на Плана за действие към Стратегията. Той е представен в табличен вид, като за всяка мярка, включена в Плана за действие, е добавено кратко описание на мярката, отговорни и партниращи институции, индикативен размер и източници на необходимия финансов ресурс, срок на изпълнение, показатели за отчитане изпълнението на мярката с базови и целеви стойности. Във връзка с предстоящото присъединяване на България към Евразоната, посочените в таблицата финансови средства са превалутирани от лев към евро. Използваната структура на представяне на мерките в Плана за действие е в съответствие с Методологията за стратегическо планиране на Министерски съвет, която ще влезе в сила от 1-ви януари 2026 г.

Стратегията и Планът за действие се реализират посредством годишни програми, които се приемат от министъра на икономиката и индустрията. Изпълнението на годишните програми се отчита чрез годишни доклади за изпълнение.

Мерките, подробно описани в Плана за действие се финансират от бюджетите на компетентните ведомства, Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“, Програма „Развитие на човешките ресурси“, други програми и проекти с европейско финансиране.

Във връзка с чл.8, ал.1 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми е изпратено Уведомление до Министъра на околната среда и водите с молба да се определят необходимите действия, които трябва да се предприемат за издаване на решение за преценяване на необходимост от екологична оценка (ЕО) или издаване на становище по ЕО на проекта на Национална стратегия за малките и средните предприятия 2021-2030 г.

Проектът на актуализирана Национална стратегия за малките и средните предприятия 2021-2030 г. е съгласуван с Министерството на околната среда и водите по реда на Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (приета с ПМС № 139 от 2004 г., обн., ДВ, бр. 57 от 2004 г., посл. изм. и доп., бр. 70 от 2020 г.) с преценката на компетентния орган, е че не е необходимо провеждане на процедура по реда на Глава втора от Наредбата за ОС.

С предложения акт на Министерския съвет не се въвежда европейско законодателство, поради което не се прилага справка за съответствие с европейското право.

Към проекта на акт е приложена необходимата финансова обосновка за актове, които не оказват въздействие върху държавния бюджет, съгласно чл. 35, ал. 1 т. 4, буква „б“ от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация. Приемането на проекта на акт не налага допълнителни разходи, трансфери или други плащания, тъй като са предвидени в бюджетите на съответните ведомства. Неразделна част от финансовата обосновка са писмените становища на отговорните за изпълнението на Стратегията министри.

Проектът на Актуализирана Национална стратегия за малките и средните предприятия 2021 – 2030 г. е публикуван на интернет-страницата на Министерството на икономиката и индустрията и на Портала за обществени консултации за срок от 30 дни. Получените становища, както и справка за приетите и неприетите предложения, заедно с мотивите за неприемането им, са приложени към настоящия доклад.

Проектът на Решение на Министерския съвет за одобряване на актуализация и удължаване на срока на действие на „Национална стратегия за малките и средните предприятия“ 2021 – 2027 г. до 2030 г. е съгласуван в съответствие с разпоредбите на чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация. Направените бележки и предложения са отразени съгласно приложената справка.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДА ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛИ,
УВАЖАЕМА ГОСПОЖО И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

С оглед изложеното и на основание чл. 5, ал. 1 от Закона за малките и средните предприятия и чл. 8, ал. 3 от Устройствения правилник на Министерския съвет и неговата

администрация, предлагам Министерския съвет да приеме приложения проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на актуализация и удължаване на срока на действие на „Национална стратегия за малките и средните предприятия“ 2021 – 2027 г. до 2030 г.

Приложения:

1. Проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на актуализация и удължаване на срока на действие на „Национална стратегия за малките и средните предприятия“ 2021 – 2027 г. до 2030 г.;
2. Проект на „Национална стратегия за малките и средните предприятия“ 2021 – 2030 г., включително План за действие (Приложение I);
3. Проект на финансова обосновка съгласно чл. 35, ал. 1 т. 4, буква „б“ от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, заедно със съответните съгласувателни становища;
4. Становище от МОСВ съгласно чл.8, ал. 1 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми;
5. Справка за отразяване на получените становища от проведеното междуведомствено съгласуване;
6. Справка за отразяване на получените становища от обществените консултации;
7. Постъпилите становища по реда на чл. 32 – 34 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация;
8. Постъпилите предложения и становища от обществената консултация;
9. Проект на съобщение за средствата за масово осведомяване.

ПЕТЪР ДИЛОВ

Министър на икономиката и индустрията